

Most do jiného světa - **ZAMB(R)I(DG)E**

Stáž v Lusace, hlavním městě Zambie – 19. 6. – 11. 9. 2008

Když jsem přemýšlela, jakým způsobem vás uvést do vyprávění o svém tříměsíčním pobytu v Zambii, napadlo mě použít symboliku mostu. V jednom předmětu na fakultě jsme měli popsat most – jakýmkoliv způsobem, abychom vyjádřili, co pro nás osobně znamená sociální práce. Před očima se mi objevil obrázek stromu s hlubokými kořeny, jehož pevně propletené větve přemostovaly propast na druhou stranu. Stejně tak zakořeněný by měl podle mě být sociální pracovník a pak, když se dostane až do větví „stroMostu“, může podat pomocnou ruku těm, co neměli takové štěstí...

Most může symbolizovat spojení protikladů, být přechodem mezi dvěma obdobími nebo spojovat různé stránky v člověku - také se dá považovat za cestu... Díky němu je možné vidět věci z nadhledu, ale zároveň nahlédnout pod něj, kde může být něco, co nevidíme rádi. Tohle vše se mi promítlo během týdnů strávených v Zambii, zemi, kterou pořád nedokážu popsat jinak, než jako naprosto odlišnou. Ten pocit, ať už po přistání na opačné polokouli, při kontaktu s dětmi, co vás tak rády drží za ruce, nebo při pozorování a vnímání lidí, atmosféry, prostě toho, co vás bezprostředně obklopuje, asi nedokážu přesně sdělit – ale určitě stojí za to ho zažít. Jestli vás Afrika láká, sníte o ní, bez obav vykročte na most, který vás třeba dovede až za hranice vašich představ.

Mezi Zambíí a Zimbabwe

Cesta

Kvůli odletu do Zambie i příletu nazpět v sezóně nabízené ceny letenek stoupaly každým dnem do závratnějších výšek. Zvolila jsem tedy kombinaci autobusem do Londýna a odtamtud let do Lusaky, stejným způsobem v září zpátky. Zpáteční letenka od British Airways, koupená tři měsíce před odletem, mě po zaplacení všech poplatků vyšla na 28 500 Kč. Jízdenku do Londýna a zpět od Student Agency jsem pořizovala v květnu za necelých 2 500 Kč. Při plánování cesty je důležité co nejdříve si zjistit, kdy vás v Zambii očekávají a podle délky vašeho pobytu tam – vzhledem k vízu nesmí přesáhnout 90 dní! – si vypočítat den odletu.

Vízum

Až dorazíte na zambijské letiště, půjdete si s vyplněným formulářkem z letadla pro vstupní TURISTICKÉ vízum. Do papíru pište, že jedete na prázdniny, za přáteli, každopádně že tři měsíce v Zambii strávíte odpočinkově. Adresa, která se uvádí, je:

8238 Nangwenya Road, Lusaka, Zambia – tedy adresa kliniky.

Za tohle vstupní razítko dáte 50 dolarů, ale dobrá zpráva je, že jsou to první a zároveň poslední dolary, které vás vízum bude stát – výstupní vízum ani prodloužení se neplatí. Po měsíci si zajdete na imigrační oddělení pro první prodloužení, za další měsíc ještě pro druhé. Vyplatí se hlídat si dny, abyste jich nepřesáhli dohromady devadesát – takže pozor, vychází-li vám jeden z termínů prodloužení do víkendových dní, počítejte s tím a raději si při nákupu letenky nechte malou časovou rezervu.

Pojištění

Nechala jsem se pojistit u společnosti Uniqa, a.s. – tarif K2, kde jsem měla pojištěny léčebné výlohy, včetně repatriace na 2 000 000 Kč, úrazové pojištění (trvalé následky, smrt úrazem), odpovědnost za škodu, pojištění zavazadel a zároveň asistenční služby pro případ nouze. Pojištění mě stálo 4 800 korun. Od ostatních studentek, které absolvovaly různé stáže, jsem se dozvěděla, že existuje ještě velmi levná varianta pojištění k platební kartě u České spořitelny, ale o tomhle způsobu nemám žádné bližší informace.

Očkování

Poradila jsem se v Centru cestovní medicíny v Plzni, kde bydlím – s očkováním jsme začaly více než tři měsíce před plánovaným odletem. Paní doktorka mi doporučila očkování proti choleře, břišnímu tyfu, meningokokovi, hepatitidě A (proti B jsme se očkovali před praxemi do fakulty) a žluté zimnici. Ke zvážení je i očkování proti vzteklině. Doporučuji zjistit si, jestli je žlutá zimnice povinná, protože můžete ušetřit nejen peníze, ale i svoje tělo (osobně jsem naštěstí žádné výrazné reakce po očkování nezažila). V očkovacím centru vám také předepíší antimalarika, která se začínají brát už před odjezdem, a vystaví mezinárodní očkovací průkaz, jehož kopie se odevzdává na OZV.

Peníze

Vzhledem k častým výkyvům kurzu dolar – kwacha jsem s sebou vezla spíše eura. Za celý pobyt, kromě běžných výdajů i včetně výletů, akcí a dárků, jsem utratila zhruba 400 euro a 350 dolarů; vezla jsem s sebou ještě asi 25 liber kvůli přepravě po Londýně. Pro představu o „velikosti“ zambijské měny, 1000 kwacha jsou přibližně 4 koruny. Kurz je ale velmi nestabilní, proto je dobré před výjezdem buď kontaktovat někoho, kdo se v Zambii zrovna nachází a poradí vám, anebo sledovat aktuální kurzy (např. www.cestomaniak.cz/kurzy/menova_kalkulačka.php).

Pobyt v Zambii

Hlavní náplní vašeho pobytu v Zambii bude příprava odpoledních programů pro děti z chudinské čtvrti Kalingalinga, kde je i centrum – malá, ale překvapivě prostorná třída, kam se vám každý den nahrne různý počet dětí, ve věku od malých prťat až po pubertáky... Práce s nimi je moc fajn, podnětná a zajímavá, když se snažíte přijít na to, jak je zábavnou formou s něčím seznámit, aby si z toho každý alespoň něco vzal. Určitě na to nebudete sami – já jsem měla štěstí na bezvadný tým, který se nám spolu se dvěma sociálními pracovníky, Češkou Bárrou, Zambijcem Leem a se zambijským překladatelem/učitelem Sylvesterem povedlo vytvořit.

O programech už v předchozích zprávách od studentů bylo leccos řečeno, tak snad jen za sebe dodám, že není třeba z nich mít strach, i když jste třeba předtím moc nepracovali s dětmi. Jste-li přizpůsobiví, máte nápady a chuť je zrealizovat, myslím, že vyzorujete, jakým způsobem to provést. Podle mě je i důležité umět si program užít s dětmi, vyjít jim vstříc v tom, co je baví a spíš je usměrňovat – přišlo mi, že si z toho často odnesly víc, než při snaze za každou cenu do detailu dodržet naplánovanou aktivitu. Je dobré mít záměr, hlavní nápad, ale i schovat prostor pro volný průběh ☺

Výlety za poznáním

O víkendech, kdy bývá volno, se můžete podívat po Lusace i mimo ni. Jezdili jsme s dětmi z **dramaticko-tanečního kroužku** na „družby“ spojené s výměnou zkušeností do ostatních chudinských čtvrtí ve městě – jsou rozlehlé, zdánlivě všechny skoro stejné, ale bylo pro nás zajímavé vidět, jakým způsobem jinde probíhají podobné programy jako „u nás“ /v kompaundu Kalingalinga/.

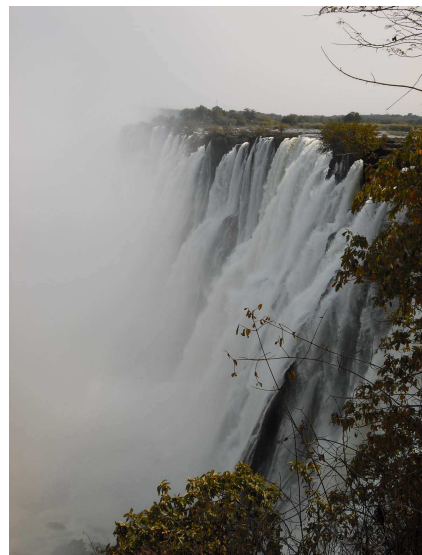
Podívali jsme se i do organizace **Fountain of Hope**, pro děti ulice, kde některé z nich bydlí, jiné si chodí jen pro teplé jídlo, a kde probíhají programy a akce týkající se nejrůznějších témat. Pravidelně se tam konají „besedy“ v knihovně, nijak učené - přizpůsobené dětem a bezvadně podnětné i pro jejich další rozvoj. Úžasnou osobností je streetworker Vasco, který má za sebou podobnou zkušenost jako děti, s kterými ve Fountain of Hope pracuje.

Pravidelnou aktivitou české kliniky v Lusace je i každoměsíční výjezd mobilní kliniky do **oblasti Chiawa distriktu**, kde je jinak velmi obtížně dostupná lékařská péče. Tenhle „výlet do buše“ byl pro mě velkým zážitkem – jednak setkání se s podmínkami provizorní ordinace, kde během dne doktor se sestrou stihnou vyšetřit kolem dvouset lidí, jednak druhý den projížďka po řece Zambezi, kde jsme viděli hrochy, krokodýly, i slona...

Zvířaty jsme se pokochali do sytosti i při cestě do nádherného národního parku **South Luangwa** – kromě vyjížděk na safari, kde jsme měli možnost vidět na vlastní oči i lvy, berou v tamním kempu pro nás exotická zvířata za běžné návštěvníky, takže žirafa nebo slon procházející se před umývárnou není nic neobvyklého ☺.. naštěstí jsme nocovaly „ve větvích“.

Co si asi žádný člověk při návštěvě Zambie nenechá ujít, jsou **Viktoriiny vodopády** blízko Livingstonu, které se nachází přímo na hranici Zambie a Zimbabwe. V Zambii se střídají tři roční období: chladné suché období od dubna/května do července/srpna, horko a sucho v září a říjnu a horké období dešťů od listopadu do března. To ovlivňuje také množství vody ve vodopádech. I když asi pokaždé je to tak neskutečný pohled, že ho fotka sotva dokáže vystihnout – přesto pro inspiraci...

Úplně na závěr bych přiložila část dopisu, který mi přišel ze Zambie 10. října. V tu chvíli se mi nějak zastesklo po všem, co jsem tam během nedávných tří měsíců prožila a na co vzpomínám.. než se tam snad někdy znovu podívám...

Milá m'zungu,

včera přišel z nebe první déšť ..bylo to tak neskutečné a všude bylo tolik radosti a štěstí, že jsem se ptala sama sebe, kde to vlastně jsem? V Africe, v té Africe, kterou svět vidí jako chudou a strádající...ne! Je to místo, kde se lidé dokáží radovat z maličkostí, třeba z deště...

Zvedl se vítr a valily se mraky, pak začaly lítat blesky a pomalu padaly velikánské kapky a po nich malé kroupy. Děti je sbíraly a pištěly. Pořád jsem nevěřila, že bude opravdu pršet, a pak se roztrhlo nebe! Chytli jsme se s dětmi za ruce do velkého kruhu a hopsali jsme a smáli jsme se a křičeli. Udělaly se ohromné kaluže a děti se v nich válely a cákaly po sobě...

Přeju vám všem, kdo se rozhodnete jet do Zambie, ať ve vás tahle cesta nechá taky kus štěstí a radosti*

Drama & Dance.. & Eva Martínková © /martie00@seznam.cz/